



ДАЙДЖЕСТ НОВИН

ПОДАТКИ | ТЦ | ОБЛІК | ПРАВО

31.08.2024



[KEYNAS GROUP](#) об'єднує експертів з податків, обліку, трансфертного ціноутворення та права. Ми допомагаємо міжнародним та українським компаніям стабільно розвиватися та комплексно вирішувати різні задачі бізнесу не лише в Україні, а й за її межами, завдяки участі у міжнародній асоціації TAG Alliances®.

[TAG Alliances®](#) одна з найбільших у світі асоціацій незалежних юридичних, бухгалтерських та професійних фірм.

Дайджест підготовлений експертами KEYNAS GROUP з метою інформування про деякі особливості ведення діяльності в Україні. Дайджест містить вибірково інформацію з урахуванням нашої основної спеціалізації та окремих практичних ситуацій.

ВАЖЛИВІ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА включають новації, які вимагають оперативного реагування. Інші актуальні зміни, роз'яснення та особливості нарахування податків та ведення бухгалтерського обліку розміщено у відповідних тематичних розділах.

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ ґрунтується на реальних кейсах, які виникають в щоденній діяльності бізнесу. Це особиста позиція експертів KEYNAS GROUP, яка за будь-яких обставин не має сприйматись користувачами як спонукання до конкретних дій або порушення законодавства.

СУДОВА ПРАКТИКА вибірково фокусує увагу на ключових судових рішеннях по важливим поширеним питанням.

Будь-яка інформація у Дайджесті надає лише загальне уявлення про поточні події та ситуації, її не слід сприймати як професійну та вичерпну консультацію. Для прийняття будь-яких практичних рішень рекомендуємо отримати індивідуальну консультацію з урахуванням конкретних обставин та особливостей вашої ситуації.



ЗМІСТ

ВАЖЛИВІ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА	4
Подання даних про бенефіціарів: оновлені правила та штрафи	4
ПДВ	4
Будівельно-монтажні роботи без ПДВ (п.197.15 ПКУ): нова УПК	4
Реєстрація покупцем зменшувального РК: доводимо своєчасність (ІПК)	4
Від'ємне значення ПДВ: термін «придатності»	5
ПОДАТОК НА ПРИБУТОК	5
Оподаткування членських внесків на користь нерезидента	5
Страховання працівників: коригувальні нюанси	5
ПДФО, ВЗ ТА ЄСВ	6
Компенсація відрядженому працівнику суми турзбору: чи є ПДФО	6
АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ	6
1825-денний строк зберігання документів: як застосовувати	6
ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ	6
Постачання на умовах передоплати: визначаємо курс валюти у Звіті про КО	6
Цікаві питання відображення окремих операцій у Звіті про КО (ІПК)	7
ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ	7
Оновлено форму Повідомлення про прийняття працівника на роботу	7
ІНШЕ	8
Прийдешні зміни податкового законодавства: що відомо наразі	8
Сплата податкового зобов'язання при уточненні: уникаємо штрафу	8
Міжнародні сервіси електронного документообігу: використання дозволено	9
ДУМКА ЕКСПЕРТІВ	9
Неналежні податкові запити	9
СУДОВА ПРАКТИКА	10
Верховний суд: КО та відповідність принципу «витагнутої руки»	10
КОНТАКТИ	12



ВАЖЛИВІ ЗМІНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Подання даних про бенефіціарів: оновлені правила та штрафи

З 1 вересня 2024 року Мін'юст має право штрафувати за недостовірні дані про бенефіціарів в ЄДР відповідно до [Порядку №3258/5](#).

Цієї ж дати набере чинності наказ Мін'юсту [№2542/5](#) щодо Порядку повідомлення Мін'юсту як держателя ЄДР про виявлення розбіжностей між отриманими суб'єктом первинного фінансового моніторингу в результаті здійснення належної перевірки та розміщеними в ЄДР відомостями про кінцевих бенефіціарних власників та/або структуру власності юридичної особи.

Наказом від 27.08.2024 [№2531/5](#) Мін'юст затвердив зміни до Порядку №2542/5. Зокрема, додані нові терміни (неповнота, неточність, помилка) та викладено у новій редакції перелік видів розбіжностей про КБВ та/або структуру власності юрособи, отримані СПФМ у результаті здійснення належної перевірки юрособи, та відповідними відомостями, розміщеними в ЄДР.

Водночас, визначено, що **не класифікується як розбіжності, якщо в ЄДР відсутні відомості про КБВ та/або структуру власності юрособи.**

Наказ набирає чинності 01.09.2024.

ПДВ

Будівельно-монтажні роботи без ПДВ (п.197.15 ПКУ): нова УПК

Відповідно до п.197.15 ПКУ звільняються від оподаткування ПДВ операції з постачання будівельно-монтажних робіт з будівництва доступного житла та житла, що будується за державні кошти.

Мінфін наказом №397 від 09.08.2024р. затвердив [Узагальнюючу податкову консультацію](#) щодо окремих питань застосування режиму звільнення від оподаткування ПДВ, встановленого п.197.15 ПКУ.

Зокрема, роз'яснені наступні питання:

- що саме розуміється під формулюванням «будівництво житла»;
- який порядок застосування генпідрядником положень п.198.5 та п.199.1 ПКУ;
- чи підлягають звільненню від оподаткування ПДВ роботи, виконані субпідрядниками за договорами, укладеними з генпідрядниками;
- як визначити, що операції здійснюються за державні кошти.

Реєстрація покупцем зменшувального РК: доводимо своєчасність (ІПК)

ІПК від 19.08.2024р. №4148/ІПК/99-00-04-02-03 стосується питання притягнення покупця до відповідальності за «несвоєчасну» реєстрацію зменшувального РК, отриманого від постачальника з затримкою. Податківці виклали декілька цікавих тез:

- у разі не надання продавцем зменшувального РК, доцільним є подання покупцем до декларації з ПДВ **заяви із скаргою на такого продавця** (додаток Д7) та копій документів, передбачених п.201.10 ПКУ, у тому числі документів, що засвідчують дату отримання такого розрахунку коригування;
- ДПС не володіє структурою набору даних комерційного програмного забезпечення, зокрема програми М.Е.ДОС. З метою підтвердження факту та дати отримання РК доцільно звернутись до свого надавача послуг з обміну електронними документами та подання звітності. Водночас для забезпечення можливості обміну між контрагентами зменшувальними РК, ДПС розроблено електронний сервіс Single Window of Electronic Documents, функціонал якого передбачає фіксацію дати отримання електронного документа;
- акт камеральної перевірки факту недотримання граничних строків реєстрації РК фіксує факт правопорушення та **не є тим рішенням суб'єкта владних повноважень**, яке б породжувало певні правові наслідки. Платник податків має право подати заперечення до акту разом з документами, що підтверджують фактичну дату надсилання РК постачальником. Такі заперечення, документи та пояснення є невід'ємною частиною матеріалів перевірки.

Від'ємне значення ПДВ: термін «придатності»

ДПС України у категорії 101.24 [ЗІР](#) роз'яснила, що законодавством не встановлено строку, протягом якого сума від'ємного значення з ПДВ може зараховуватись до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду.

Отже, залишок від'ємного значення ПДВ, що зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду, з періоду виникнення якого минуло 1095 днів, відображається у податковій декларації з ПДВ **до повного його погашення**.

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК

Оподаткування членських внесків на користь нерезидента

У роз'ясненні з категорії 102.16 [ЗІР](#) податківці зазначили, що у разі виплати резидентом членських внесків на користь нерезидента утримується податок у розмірі 15% їх суми та за рахунок такого нерезидента під час виплати таких внесків, якщо інше не передбачено положеннями чинних міжнародних договорів.

Водночас якщо виплата доходу здійснюється на користь міжнародної організації, яка має імунітет згідно з міжнародними договорами, то такий дохід не підлягає оподаткуванню в Україні.

Страховання працівників: коригувальні нюанси

ДПС України у категорії 102.12 [ЗІР](#) роз'яснила, що ПКУ не передбачено коригування фінансового результату до оподаткування відносно договорів добровільного медичного страхування, договорів довгострокового страхування життя та страхування додаткової пенсії (далі – договори страхування) у разі якщо застрахована особа – працівник вже не має трудових відносин із страхувальником.



Якщо при звільненні працівника строк дії договорів страхування не змінюється і такі договори не припиняються до завершення свого мінімального строку дії, то коригування, передбачене ст.123¹ ПКУ, не застосовується.

Водночас, зазначене коригування застосовується до договорів страхування, якщо такі договори не відповідають або перестали відповідати вимогам, передбаченим пп.14.1.52, 14.1.52¹ та 14.1.52² ПКУ, у т. ч. в результаті припинення трудових відносин між страхувальником і застрахованою особою або якщо договором медичного страхування передбачено виплату компенсації працівнику на ліки або лікування.

ПДФО, ВЗ ТА ЄСВ

Компенсація відрядженому працівнику суми турзбору: чи є ПДФО

У консультації з категорії 103.17 [ЗІР](#) податківці зазначають, що у разі якщо юридичною особою (роботодавцем) здійснюється відшкодування суми збору, сплаченого фізичною особою (працівником) під час відрядження у межах України за найм житлового приміщення, то **сума такої компенсації** включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу такого працівника як **додаткове благо** та **оподатковується ПДФО** на загальних підставах.

АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ

1825-денний строк зберігання документів: як застосовувати

У роз'ясненні з категорії 129.01 [ЗІР](#) податківці нагадали, що починаючи з **28.04.2023** для первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, які складаються платниками податку на прибуток та юридичними особами-платниками єдиного податку, діють вимоги щодо **1825-денного мінімального строку їх зберігання**.

Ці строки застосовуються до документів, які розроблено:

- до 28.04.2023, строк зберігання яких не закінчився на цю дату;
- починаючи з 28.04.2023;
- особою, стосовно якої станом на 28.04.2023 розпочато, але не завершено процедуру припинення (ліквідації);
- особою, стосовно якої прийнято рішення про ліквідацію після 28.04.2023.

ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ

Постачання на умовах передоплати: визначаємо курс валюти у Звіті про КО

У категорії ЗІР 131.03 [ЗІР](#) податківці роз'яснили наступне. У графі 19.1 розділу «Відомості про контрольовані операції» додатка до Звіту про КО зазначається



офіційний курс гривні до іноземної валюти на дату відображення контрольованої операції у бухгалтерському обліку.

Якщо першою подією є попередня оплата, то на момент її отримання постачальник не відображає доходи від такої операції. Заборгованість перед контрагентом-нерезидентом перерахунку на дату балансу не підлягає, оскільки є немонетарною статтею. Такі доходи відобразатимуться в момент підписання акту виконаних робіт та передання результатів робіт замовнику, але за офіційним курсом НБУ гривні до іноземної валюти на дату отримання попередньої оплати. Водночас, при надходженні декількох авансів дохід визначається із застосуванням валютного курсу, що діяв на дату отримання кожного з них.

Отже, **якщо оплата за товар (роботи, послуги), здійснюється декількома частинами**, то у графі 19.1 розд. «Відомості про контрольовані операції» додатка до Звіту про КО податківці рекомендують зазначати **середній (розрахунковий) показник курсу валюти по відповідній контрольованій операції**.

Цікаві питання відображення окремих операцій у Звіті про КО (ІПК)

Податківці в ІПК від 22.08.2024р. №4175/ІПК/99-00-21-02-03 виклали той самий підхід до визначення курсу валют, що й у консультації з ЗІР, наведеної вище. Разом з цим вони роз'яснили тонкощі відображення Звіту про КО й інших операцій, а саме:

1. У разі **безоплатної передачі обладнання нерезиденту** при заповненні розділу «Відомості про контрольовані операції» додатка до Звіту КО слід зазначати, зокрема, наступну інформацію: у **графі 16** «Ціна (тариф) за одиницю виміру (без ПДВ) (у валюті договору/контракту)» – проставляється «0»; у **графі 20** «Загальна вартість операції (без вирахування непрямих податків) (грн.)» – загальна вартість безоплатно переданого обладнання у гривнях, за якою це обладнання відобразалося в бухгалтерському обліку платника податків (тобто **списану собівартість продукції**).
2. Якщо обладнання оформлено в митному режимі тимчасове ввезення, право власності на такий актив у вигляді основних засобів не переходить до платника податків, вказане обладнання буде враховуватись на позабалансовому рахунку платника податків та не матиме вплив на об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств платника податків. А отже **операція з тимчасового отримання обладнання у користування від нерезидента** (для виконання умов договору з нерезидентом) та повернення нерезиденту цього тимчасово отриманого обладнання **не є контрольованою та відповідно не підлягає відображенню у Звіті про КО**.

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

Оновлено форму Повідомлення про прийняття працівника на роботу

З 24 серпня 2024 року набрав чинності Закон [№3680](#), яким, зокрема, КЗпП доповнено новою главою «Праця домашніх працівників».

На виконання вимог зазначеного закону, постановою КМУ від 23.08.2024р. [№967](#) внесені зміни до [постанови №413](#). Зокрема, затверджено дві нові форми:



- повідомлення про прийняття працівника (домашнього працівника) на роботу / укладення гіг-контракту;
- повідомлення про припинення трудового договору з домашнім працівником.

Станом на поточну дату ДПС України ще не затвердила електронний формат наведених повідомлень. Як тільки це станеться **усім роботодавцям** при прийнятті працівника на роботу повідомляти контролюючий орган слід буде вже за **ноюю формою повідомлення**.

ІНШЕ

Прийдешні зміни податкового законодавства: що відомо наразі

Нашумілою є тема змін до податкового законодавства, які слід невдовзі очікувати. Станом на поточну дату відомо, що Податковий Комітет ВРУ рекомендував Верховній Раді прийняти за основу доопрацьований законопроект N11416-д про внесення змін до ПКУ щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану.

Доопрацьованим законопроектом передбачається, зокрема:

- підвищення ставки ВЗ з 1,5% до 5%;
- встановлення ВЗ у розмірі 1% від доходу для платників єдиного податку III групи;
- встановлення ВЗ для ФОП - платників єдиного податку I, II та IV групи на рівні 10% мінімальної ЗП.
- визначено, що встановлені особливості оподаткування ВЗ діятимуть до 31 грудня року, у якому буде припинено воєнний стан;
- встановлення ставки податку на прибуток підприємств для небанківських фінансових установ (крім страховиків) на рівні 25%;
- вдосконалення запропонованої моделі визначення розміру авансових внесків у цілях оподаткування прибутку підприємств, які здійснюють роздрібну торгівлю пальним;
- щомісячне подання звітності про суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і суми утриманого з них податку, а також суми нарахованого єдиного внеску.

Сплата податкового зобов'язання при уточненні: уникаємо штрафу

За загальним правилом, визначеним п.57.1 ПКУ, платник податків зобов'язаний сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену у поданій ним звітній (новій звітній) податковій декларації, протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку її подання.

У консультації з категорії 129.04 [ЗІР](#) податківці роз'яснили, яку суму необхідно сплатити до бюджету у разі подання **до граничного терміну сплати** податкового зобов'язання уточнюючої звітності, яка зменшує/збільшує податкове зобов'язання звітної декларації.

Податківці зазначають, що платник податків зобов'язаний сплатити суму податкового зобов'язання за звітний (податковий) період, визначену ним у податковій звітності **з урахуванням показників поданої уточнюючої звітності** за цей період, в тому числі:

- у разі зменшення суми податкових зобов'язань – не пізніше граничного строку сплати по нарахованих податкових зобов'язаннях (тобто не пізніше строків, визначених п.57.1 ПКУ);
- в частині збільшення суми податкових зобов'язань – до подання уточнюючого документу звітності (з урахуванням визначених штрафних санкцій).

Міжнародні сервіси електронного документообігу: використання дозволено

ДПС України [довело](#) до платників податків роз'яснення Міністерства цифрової трансформації України щодо використання платниками податків – юридичними особами міжнародних сервісів електронного документообігу, зокрема сервісу «DocuSign», для цілей оподаткування (в частині підписання зовнішньоекономічних договорів (контрактів) та інших документів, пов'язаних із їх виконанням, первинних документів).

Так, Мінцифри робить висновок, що законодавство у сферах електронної ідентифікації, електронних довірчих послуг та електронного документообігу **не встановлює обмежень** щодо використання електронних підписів, сформованих та накладених з використанням сервісу «DocuSign», в тому числі щодо підписання первинних документів таким підписом, якщо інших особливостей правового регулювання в цій сфері не встановлено законодавством чи на договірних засадах.

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ

Неналежні податкові запити

Податкові запити є зручним інструментом для отримання контролюючим органом податкової інформації та прояснення тих чи інших аспектів, що виникають в процесі виконання ними своїх посадових обов'язків.

Втім, практичний досвід свідчить, що податкові органи нерідко зловживають своїми повноваженнями щодо податкових запитів, використовуючи їх не у відповідності до вимог законодавства.

Наприклад, буває, що запити або взагалі не містять посилання на конкретну норму ПКУ, яка визначає правову підставу для такого запиту, або не містять належного обґрунтування наявності такої підстави у конкретній ситуації.

Податкові органи також часто довільно розширюють правові підстави для свого запиту генеруючи власні, що не передбачені жодним актом законодавства або передбачені не так, як їх подає контролюючий орган.

На практиці доводилось зустрічати такі «підстави» запиту як «необхідність пересвідчитися у правильному відображенні результатів інвентаризації у податковому обліку»; наявність «даних про зміну динаміки при співставленні фінансових показників різних років»; «даних про зменшення обсягу податків при збільшенні обсягу доходів» тощо.

Нагадуємо, що підстави для пред'явлення запитів передбачені, зокрема у пп.73.3.1 ПКУ. Закон не дозволяє податковому органу свавільно запитувати у платників інформацію тільки тому, що у податківців виникли будь-які питання чи їм стали незрозумілі будь-які дані.

Подекуди податкові органи у запитах попереджають про негативні наслідки ненадання відповіді. Зокрема, про можливу перевірку, адміністративний арешт, штраф. Часто таке попередження містить ознаки психологічного тиску на платників податків та не має під собою правового підґрунтя.

Так, **податкові перевірки** можливі лише у разі ненадання відповіді на належні запити у виключних випадках (зокрема, за пп.78.1.1, 78.1.4 ПКУ).

Адміністративний **арешт** передбачений тільки для випадку недопуску до перевірки, а не для ситуації ненадання відповіді на запит.

Так, дійсно законодавець передбачив у 2023 році **штраф** за ненадання/надання не в повному обсязі відповіді на податковий запит у розмірі:

- 5 мінімальних заробітних плат (станом на 1 січня податкового року), якщо підставою податкового запиту є пп. 6-8 пп.73.3.1 ПКУ;
- 1 мінімальна заробітна плата (станом на 1 січня податкового року) – для всіх інших випадків.

Втім, слід пам'ятати, що будь-які правові наслідки за законом можуть наставати тільки, якщо сам податковий запит відповідає законодавству.

Якщо запит є неналежним, то в якості дієвого попередження негативних наслідків виступає мотивована відповідь на запит з поясненням, чому такий запит не відповідає законодавству і чому платник податків не має обов'язку його виконувати.

Ми переконані, що задоволення кожного необґрунтованого запиту лише збільшуватиме свавілля податкових органів та часто невиправдано покладатиме на платника податків надмірний тягар (зокрема, підготовка пояснень щодо різних ситуацій, копій документів щодо великої кількості операцій і т.д.). Натомість мотивоване відхилення неналежних запитів сприятиме дисциплінованості податкових органів та утвердженню принципу законності у відносинах між ними та платниками податків.

Втім, зазначимо, що кожен запит і кожна ситуація підлягає індивідуальному аналізу з урахуванням всіх нюансів і аспектів для правильного визначення тактики реагування і стратегію дій в цілому, щоб забезпечити справедливий баланс інтересів і держави, і платника податків.

СУДОВА ПРАКТИКА

Верховний суд: КО та відповідність принципу «витягнутої руки»

Податкове законодавство вимагає від платників податків, щоб при здійсненні **контрольованих операцій** (далі – КО) вони відповідали **принципу «витягнутої руки»**.

Українське підприємство у 2014-2016рр. здійснило КО з компаніями-нерезидентами. Контролюючим органом була **проведена перевірка** та **встановлено** заниження



платником податків зобов'язань з податку на прибуток внаслідок порушення принципу «витагнутої руки» у відносинах з іноземним контрагентом у 2016р.

На підтвердження своєї позиції податковий орган **вказував** про невідповідність частини використаних джерел інформації, вибіркового підходу до даних, а також те, що порівняння цін мало проводитись станом на дату здійснення КО, а не на дату укладення договору.

Верховний суд, розглядаючи справу № 160/3387/22, у своїй [постанові](#) зазначив **наступне**:

- Відповідно до пп.39.3.3.3 ПКУ, **порівняння ціни** контрольованої операції з ціною (діапазоном цін) співставних неконтрольованих операцій **проводиться** на підставі наявної інформації про ціни, застосовані протягом періоду, який аналізується, або інформації на найближчу до дня здійснення контрольованої операції дату, крім випадків, передбачених пп.39.2.1.3 ПКУ (відповідна редакція пп.39.3.3.3 ПКУ діяла 31.12.2016р., а з 01.01.2017р. в наступній редакції: Порівняння ціни контрольованої операції з ціною зіставних неконтрольованих операцій проводиться на підставі інформації про ціни, застосовані протягом періоду, який аналізується, зокрема інформації про ціни на найближчу до дня здійснення контрольованої операції дату);
- В спірному випадку **контролюючим органом** на підставі інформації, наявної в загальнодоступному джерелі інформації «Товарний монітор», після проведення відповідних коригувань на умови поставки, **здійснено розрахунки ринкових діапазонів цін на дату здійснення контрольованих операцій або на дату найближчу до дня здійснення контрольованої операції, що відповідає положенням пп.39.3.3.3 ПКУ**;
- Режим індивідуального ліцензування **не встановлює** ціноутворення у зовнішньоекономічних операціях, **а встановлює** певні заборони, обмеження або режими здійснення зовнішньоекономічних операцій з дозволу держави та **не може вважатись джерелом інформації для встановлення цін контрольованих операцій принципу «витагнутої руки»**.

Таким чином, у разі необхідності підтвердження відповідності КО принципу «витагнутої руки», платником податків мають використовуватися надійні, належні джерела інформації про ціни, які відповідають вимогам ПКУ.



КОНТАКТИ



КЛІЄНТСЬКИЙ СЕРВІС

tetiana.potapenko@keynas.com

+38 (067) 468 36 20

ПОДАТКИ ТА ОБЛІК

sergii.kucherenko@keynas.com

ПРАВО

maksim.zhukov@keynas.com

ТЦ

svitlana.matuzova@keynas.com

04119 Україна, м. Київ,
вул. Білоруська, буд. 36А, оф. 204

+ 38 (067) 501 28 28

+ 38 (044) 299 95 06

+ 38 (044) 299 96 06

info@keynas.com

www.keynas.com

www.tagalliances.com